

TOEGANKELIJK THEATER

1956-1998 *Mechels Miniatuur Theater*, samenstelling en redactie: Hilde Neven, Lest Mattered en Hendrik Van Vossem, Van In, 1998, 342 p.

In 1996 was het veertig jaar geleden dat het Mechels Miniatuur Theater werd opgericht, twee jaar later besliste Manu Verreth, die sinds 1969 aan het hoofd ervan stond, dat het tijd werd voor een wissel aan de top. Redenen genoeg dus voor een terugblik en dit is wat het MMT met het fraai ogende 1956-1998 *Mechels Miniatuur Theater*, dat we tegelijk als een huldealbum Manu Verreth mogen beschouwen, heeft gedaan. Het is inderdaad opvallend hoe Manu Verreth, die in 1969 Frans Dijck (overl. 1992) als directeur opvolgde, en het MMT in die dertig jaar met elkaar vergroeid zijn geraakt.

Toen hij aantrad, zo lezen we in het historisch overzicht, stond het MMT¹ - opgericht in 1956 door afgestudeerden van het Mechels Conservatorium onder impuls van Luc Philips - op een keerpunt. Was het, zoals de meeste kamertheaters, aanvankelijk de experimentele toer opgegaan (met als openingsstuk *De verdwaalde plant* van Piet Sterckx en later het Camera Obscura-project van Franz Marijnen), het mislukken van een aantal producties in die richting dwong tot een snelle koersverandering. Het MMT zou er, mee uit financiële noodzaak, voortaan naar streven 'herkenbaar' theater te brengen en dit voor een zo groot mogelijk publiek.

Een keuze -negatief gezien- tegen de zeker in kleine taalgebieden opvallende prominente avant-gardedwang in. Een keuze echter ook (vergeten we niet dat met ingang van 1976 het MMT als spreidingsgezelschap werd erkend) om theater te brengen dat openstaat voor de problemen van de eigen tijd, in de eigen culturele omgeving, theater dus dat Vlaams en sociaal is, en bovenal toegankelijk naar vormgeving en taal. Een keuze vooral, die Manu Verreth met grote hardnekkigheid is blijven verdedigen, ook toen dit het MMT soms scherpe kritiek opleverde en aan het begin van de jaren negentig tot een gevoelige subsidievermindering leidde.

Al even typisch voor Manu Verreth is de voorkeur voor een vast gezelschap en in zijn tweelingbroer René, Mandus De Vos (overl. 1996), Tuur De Weerd en Jaak Van Assche heeft hij die medewerkers gevonden met wie hij zich zowel ideologisch als artistiek op één lijn bevond. Samen hebben zij inderdaad al die tijd het gezicht van het MMT uitgemaakt, een gezicht dat, als we het zo mogen uitdrukken, in het collectieve geheugen van televisiekijkend Vlaanderen staat gebrand.

Zal het MMT van Manu Verreth onlosmakelijk verbonden blijven met de immens

populaire TV-reeks *De collega's* (met 'Jomme Dockx' als de 'pastoor Munte' van de late jaren zeventig en de ganse serie als symbool voor de trek van de Vlaamse plattelandsbevolking naar de Brusselse kantoor-torens), wanneer we het programma-overzicht overlopen, vallen behalve de onvermijdelijke komedies (b.v. *Vrouwenharten en mannendromen I en II* van Gie Laenen in 1985-86 en 1988-89, naast Ayckbourn en Goldoni), inderdaad zowel de Vlaamse als de sociale pijler op.

Is een productie als *En waar de Ster bleef stille staan* van Felix Timmermans en Eduard Veterman (1984-85) als publiekstrekker natuurlijk mooi meegenomen, het programmeren van ander Vlaams werk, klassiek (het negentiende-eeuwse melodrama *Den dronkaard* van P.F. Van Kerckhoven in 1987-88 en *Adriaen Brouwer* van René Verreth, naar een roman van diezelfde Timmermans in 1996-97) zowel als hedendaags (o. a. Paul Koeck met *De aardemakers* in 1985-86, Pierre Platteau met het muziekdrama *De grote fabriek* in 1984-85 en *Kwis* in 1986-87, Bruno De Vuyst met *Wintergezellen* in 1994-95 en Bob Van Laerhoven met *De grote god Pan* in 1995-96) getuigt wel degelijk van een oprechte bekommernis om de Vlaamse dramaturgie.

Wat de sociaal geëngageerde stukken betreft, kunnen we verwijzen naar *Rosalie Niemand* (1989-90) van Elisabeth Marain, *Wortels* (1990-91) van René Verreth, dat over de problemen in de landbouwsector gaat, *Mama's zijn lief* van René Verreth en Annie Bijnoord over kindermishandeling in het gezin (1992-93), *Het ultieme transfer* (1995-96) van Marc De Bie (naar Hugo De Ridder) en *Het uur dat we niets van elkaar wisten* van Peter Handke, n.a.v. de veertigste verjaardag van het MMT en als eerste kennismaking met Guido Wevers.

Verder verdienen ook de totaalspektakels -o.a. *De leeuw van Vlaanderen* van wijlen Eddy Verbruggen (naar Conscience) en *De heks van Mechelen* van Luc Van den Briele- die tussen 1988 en 1992 in de voormalige Mechelse Predikherenkerk werden gebracht, de aandacht.

'Tussendoor' (zo luidt de naam van deze rubriek) wordt o.a. nog even stilgestaan bij de door gebrek aan financiële steun ten gronde gegane Boomse Schouwburg, die tot doel had de Rupelstreek van een cultureel centrum te voorzien (1984-1990), het Mechels Jeugdtheater (met successen als *O, Oma Mia* en *Mesi bon Dieu verdomme* van René Verreth en de Dramastudio voor jongeren en kinderen), de benefietvoorstellingen alsook de tournees in Nederland (elk seizoen vanaf 1973!).

Wat uit dit piekfijn verzorgde naslagwerk overduidelijk blijkt is dat er, alle kritiek ten spijt, een levendige behoefte bestaat aan de vorm van theater die door het

MMT wordt gebracht. Een - financieel gezond - gezelschap dat jaarlijks ruim 250 voorstellingen brengt (tijdens het seizoen 1997-98 waren dit er 296, bijgewoond door 57.200 toeschouwers) en zestien producties op zijn naam heeft, die de kaap van de honderd voorstellingen hebben overschreden (met *Het machtig reservoir* van Peter Terson als uitschieter) verdient zeker een plaats in het Vlaamse theaterlandschap.

Uit bijna dertig jaar MMT komt Manu Verreth in elk geval te voorschijn als een uitermate verdienstelijk, sociaal bewogen en rechtlijnig theatermaker, die een heel eigen stempel op het Vlaamse theaterleven heeft gedrukt.

Met ingang van het seizoen 1998-99 werd de fakkel overgedragen aan Guido Wevers, een Vlaming die vooral in Nederland als artistiek directeur werkzaam is geweest, eerst bij Tryater in Leeuwarden, daarna bij Het Kruis van Bourgondië in Maastricht. Van hem wordt verwacht dat hij inhoudelijk op dezelfde weg doorgaat, maar een en ander wel in een nieuw kleedje stopt. Een ander probleem waarmee hij zal worden geconfronteerd, zal de geleidelijke vernieuwing van het gezelschap zijn. Afwachten alvast wat het wordt.

Annick POPPE

NOOT

- ¹ Cf. mijn bespreking van *het MMT-Lustrumboek 1956-1986* in *Documenta*, 4(1986), nr. 3, pp. 169-171.
De producties waarnaar ik in deze bespreking verwijs, dateren dan ook vooral uit de jaren na 1985.